

Målnummer:	UM2484-17	Avdelning:	1
Avgörandedatum:	2017-07-06		
Rubrik:	För att en begäran om offentligt biträde ska kunna avslås i mål som rör överklagande av Migrationsverkets beslut om statusförklaring krävs att det ska stå klart utan en närmare prövning i det enskilda fallet att det inte finns förutsättningar för att bevilja skyddsstatusförklaring. När en mer individuell bedömning av skälen måste göras för att avgöra frågan om skyddsstatus kan det inte anses uppenbart att överklagandet kommer att avslås.		
Lagrum:	• 18 kap. 1 a § utlänningslagen (2005:716)		
Rättsfall:	• MIG 2006:7 • MIG 2010:22 • MIG 2014:22		

REFERAT

AI ansökte om asyl i december 2015. Till stöd för sin ansökan anförde han i huvudsak följande. Han är syrisk medborgare med hemvist i en by utanför Aleppo. Han flydde med anledning av det pågående kriget i Syrien och då han riskerade att tvångsrekryteras av kurdiska styrkor och till reservisttjänst av regimen. Han vill av bl.a. samvetsskäl inte delta i strid.

Den 16 november 2016 beviljades AI ett tidsbegränsat uppehållstillstånd och alternativ skyddsstatusförklaring. Han överklagade Migrationsverkets beslut och yrkade att han skulle beviljas flyktingstatusförklaring och resedokument samt att migrationsdomstolen skulle förordna ett offentligt biträde för honom. Förvaltningsrätten i Luleå, migrationsdomstolen (2017-02-22, ordförande Hjärtberg Wernqvist), avlog yrkandet om förordnande av offentligt biträde och angav att förutsättningarna för att förordna ett offentligt biträde enligt 18 kap. 1 a § utlänningslagen (2005:716) inte är uppfyllda.

AI överklagade beslutet och yrkade att PV skulle förordnas som offentligt biträde för honom. Han anförde i huvudsak följande.

Det har varit regeringens avsikt att i svensk rätt ha mer generösa bestämmelser än vad som följer av det omarbetade asylprocedurdirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/32/EU av den 26 juni 2013 om gemensamma förfaranden för att bevilja och återkalla internationellt skydd [omarbetning]). Direktivet medger att biträde inte beviljas om ett överklagande saknar rimliga utsikter till framgång. Ett offentligt biträde kan enligt den svenska bestämmelsen nekas endast om en ansökan eller ett överklagande är uppenbart ogrundat.

Begreppet uppenbart måste innebära att utrymmet för att avslå en begäran om offentligt biträde är litet. Ledning bör hämtas från andra avgöranden där Migrationsöverdomstolen tillhandahållit vägledning kring rekvisitet uppenbart. I MIG 2006:7 anförde Migrationsöverdomstolen att rekvisitet innebär att det ska vara fråga om en klar bedömning som kan göras utan några mer ingående överväganden.

AI har åberopat flera förföljelsegrunder till stöd för sin ansökan om flyktingstatusförklaring. Omständigheterna är sådana att det krävs en noggrann bedömning med ingående överväganden av huruvida han kan beviljas

flyktingstatus. Det är inte uppenbart att hans överklagande av statusförklaring inte kommer att bifallas. En annan bedömning måste innebära att begreppet uppenbart förlorar sin rätta innebörd.

Justitiekanslern anförde bl.a. följande. Eftersom AI har överklagat Migrationsverkets beslut i fråga om statusförklaring kan han ha rätt till offentligt biträde. Det förutsätter, förutom att han själv begär ett offentligt biträde och att han befinner sig i Sverige, att det inte är uppenbart att hans överklagande i fråga om flyktingstatusförklaring inte kommer att bifallas.

Rekvisitet uppenbart måste innebära att utrymmet för att avslå en begäran om offentligt biträde är litet. Så länge det finns åtminstone en viss grad av sannolikhet för att överklagandet kan komma att bifallas, bör huvudregeln tillämpas och offentligt biträde förordnas. Sannolikheten för ett bifall måste givetvis bedömas utifrån praxis och omständigheterna i varje enskilt fall.

Kammarrätten i Stockholm, Migrationsöverdomstolen (2017-07-06, Fridström, Eriksson och Kristiansson, referent), yttrade:

1. Vad målet gäller

Frågan i målet är om det som AI har åberopat till stöd för att beviljas flyktingstatusförklaring innebär att det inte är uppenbart att hans överklagande inte kommer att bifallas.

2. Tillämpliga bestämmelser m.m.

2.1 Rätten till ett offentligt biträde vid överklagande av statusförklaring

I mål som rör överklagande av Migrationsverkets beslut i fråga om statusförklaring och beslut att inte bevilja ny prövning ska på utlänningens begäran offentligt biträde förordnas om utlänningen befinner sig i Sverige och det inte är uppenbart att överklagandet inte kommer att bifallas (18 kap. 1 a § första stycket utlänningslagen).

Av förarbetena till bestämmelsen framgår bl.a. följande. Rätten till biträde vid överklagande bör kompletteras så att rätt till biträde inte enbart gäller i situationer där en asylsökande riskerar att avvisas eller utvisas utan också när en asylsökande inte beviljats begärd statusförklaring och när en statusförklaring återkallas. Med hänsyn till den väl tilltagna rätten till offentligt biträde i den nuvarande regleringen anser regeringen att rätten till rättsligt bistånd vid beslut om avslag på en asylansökan inte behöver vara undantagslös. Rätten bör av kostnadsskäl begränsas. Rätten till offentligt biträde bör bl.a. inskränkas i de fall ett överklagande är uppenbart ogrundat. (Prop. 2009/10:31 s. 194.)

Av förarbetena till lagstiftningsärendet där det omarbetade asylprocedurdirektivet genomfördes framgår bl.a. följande. Direktivet medger att biträde inte beviljas om ett överklagande saknar rimliga utsikter till framgång. Direktivet ger ett större utrymme för att underlåta att förordna offentligt biträde än vad som gäller enligt 18 kap. 1 § och 18 kap. 1 a § utlänningslagen då offentligt biträde i princip endast kan nekas om en ansökan eller ett överklagande är uppenbart ogrundat. Direktivet uppställer inte något hinder mot att ha en sådan ordning. Rättssäkerhetsskäl till förmån för den enskilde innebär att en annan ordning inte bör väljas. Regeringen anser att det är tydligt vad som avses i de olika bestämmelserna och vägledning för tillämpningen kan hämtas ur tidigare förarbeten. (Prop. 2016/17:17 s. 54 f.)

2.2 Uppenbart ogrundade ansökningar

Vid bedömningen av vad som avses med rekvisitet uppenbart i 18 kap. 1 a § utlänningslagen kan ledning hämtas från 8 kap. 19 § utlänningslagen där beslut om omedelbar verkställighet av avvisningsbeslut vid uppenbart ogrundade ansökningar behandlas.

Av förarbetena till motsvarande bestämmelse i den tidigare utlänningslagen (1989:529) framgår bl.a. följande. Uppenbarhetsrekvisitet medför att det måste vara helt klart att utlänningen genom att avlägsnas från Sverige inte kan komma att bli utsatt för förföljelse, trakasserier eller tvingas delta i krig. Det kan aldrig anses uppenbart att en asylansökan ska avslås enbart på den grunden att den asylsökande tillhör en nationalitet eller religion, för vilkas medlemmar asyl normalt inte brukar medges. I ett sådant fall måste det utredas att det inte finns ytterligare omständigheter som ensamma eller tillsammans med religionstillhörigheten kan medföra asylrätt. Endast om det är uppenbart att så inte är fallet kan beslut om omedelbar verkställighet meddelas. Ett annat fall när det är uppenbart att en asylansökan ska avslås kan vara att det står klart att utlänningens uppgifter är osanna i alla väsentliga delar. Så snart några mer ingående överväganden behöver göras om tilltron till sådana uppgifter som kan vara asylgrundande är det emellertid uteslutet att förordna att avvisningsbeslutet får verkställas direkt. Utlänningens intressen måste få väga över. Uppenbarhetsrekvisitet kan inte anses uppfyllt om det råder någon tvekan om antingen huruvida utlänningens uppgifter kan medföra rätt till asyl eller huruvida uppgifterna är trovärdiga. (Prop. 1988/89:86 s. 198.)

Migrationsöverdomstolen har i MIG 2014:22 angett att rekvisitet uppenbart innebär att det ska vara fråga om en klar bedömning som kan göras utan några mer ingående överväganden. (Se även MIG 2006:7 och MIG 2010:22.)

I artikel 31.8 i det omarbetade asylprocedurdirektivet anges de situationer när en ansökan anses som uppenbart ogrundad. Enligt artikeln kan en ansökan anses som uppenbart ogrundad bl.a. om a) sökanden vid inlämnandet av sin ansökan och framläggandet av de faktiska omständigheterna endast tagit med uppgifter som saknar betydelse för prövningen av hans eller hennes rätt att betraktas som en person som beviljats internationellt skydd eller e) om sökanden lämnat uppenbart inkonsekventa och motsägelsefulla, klart falska eller uppenbart osannolika uppgifter som motsäger tillräckligt kontrollerad information om ursprungslandet på ett sätt som gör att hans eller hennes påstående om rätt till internationellt skydd uppenbart är föga övertygande.

3. Migrationsöverdomstolens bedömning

Enligt 18 kap. 1 a § utlänningslagen ska, i mål som rör statusförklaring och i mål som rör ny prövning, på utlänningens begäran offentligt biträde förordnas om utlänningen befinner sig i Sverige och det inte är uppenbart att överklagandet inte kommer att bifallas.

Det är i målet utrett att AI befinner sig i Sverige och att han har begärt att migrationsdomstolen ska förordna ett offentligt biträde åt honom. Frågan är således om det [inte] är uppenbart att hans överklagande inte kommer att bifallas. I annat fall ska ett offentligt biträde förordnas för honom.

Begreppet uppenbart är ett tydligt och väl etablerat begrepp inom juridiskt språkbruk. Det innebär enligt Migrationsöverdomstolen i mål som rör statusförklaring att utrymmet för att avslå en begäran om offentligt biträde är mycket litet om övriga förutsättningar för att förordna ett biträde är uppfyllda.

I förarbetena till 18 kap. 1 a § utlänningslagen har angetts att offentligt biträde i princip endast kan nekas om ett överklagande är uppenbart ogrundat (prop. 2009/10:31 s. 194 och prop. 2016/17:17 s. 54 f.). Migrationsöverdomstolen har rörande bedömningen av om en ansökan är uppenbart ogrundad uttalat att begreppet uppenbart innebär att det ska vara fråga om en klar bedömning som kan göras utan några mer ingående överväganden (se MIG 2006:7, MIG 2010:22 och MIG 2014:22). Det uttalandet bör ges bärighet även i nu aktuellt fall.

Mot den bakgrunden anser Migrationsöverdomstolen att kravet på att det ska vara uppenbart att ett överklagande inte kommer att bifallas ska tolkas så att

det ska stå klart utan en närmare prövning i det enskilda fallet att det inte finns förutsättningar för att bevilja skyddsstatusförklaring. Några mer ingående överväganden av de skäl som åberopas ska inte behöva göras. När en mer individuell bedömning av skälen måste göras för att avgöra frågan om skyddsstatus kan det inte anses uppenbart att överklagandet kommer att avslås. Detsamma gäller när en bedömning av situationen i hemlandet i förhållande till de åberopade skälen behöver göras.

Enligt Migrationsöverdomstolens uppfattning kan det inte anses vara uppenbart att AI:s överklagande inte kommer att bifallas utan att en mer ingående prövning av vad han åberopat görs. Det fanns därför inte grund för att avslå hans begäran om offentligt biträde. Överklagandet ska således bifallas och PV förordnas som offentligt biträde för honom.

Migrationsöverdomstolens avgörande. Migrationsöverdomstolen förordnar, med ändring av migrationsdomstolens beslut, PV som offentligt biträde för AI.

Sökord:

Litteratur: Prop. 2009/10:31 s. 194; Prop. 2016/17:17 s. 54 f.
